

Instrument de autoanaliză a practicilor didactice în școala comunitară

Instrumentul de mai jos se adresează cadrelor didactice și colectivului de profesori care doresc să crească relevanța învățării pentru elevii lor. Instrumentul se aplică în două contexte de consultare: la nivel individual (Partea I) și la nivel colectiv (Partea a II-a). Consultarea la nivel individual include patru indicatori ai învățării relevante (I.1-I.4), fiecare cu câte patru descriptori, prezentați pe trei nivele de performanță (la început, în dezvoltare, experimentat). Consultarea la nivel colectiv presupune un set de întrebări de orientare a discuțiilor în colectivul de profesori.

Vă sugerăm mai jos un demers de aplicare / testare a instrumentului:

1. Distribuți colegilor din școală documentul *Autoanaliza practicilor didactice la nivel individual* cu solicitarea de a-l citi atent. Rugați colegii să reflecteze individual și să stabilească, pentru fiecare linie din fiecare tabel aferent celor patru indicatori, la ce nivel dintre cele trei descrise (la început, în dezvoltare, experimentat) consideră că se situează. Ca justificare a nivelului selectat, rugați-i să noteze explicații din practica didactică proprie în spațiul de sub fiecare tabel, ca pregătire pentru schimbul de idei/ practici cu colegii. (activitate individuală, înaintea întâlnirii de lucru)
2. Convocați o întâlnire de lucru a consiliului profesoral. Scopul întâlnirii este autoanaliza colectivă și schimbul de idei și practici didactice în vederea creșterii relevanței învățării în școala voastră.

2.a. În prima parte a întâlnirii, funcție și de numărul de cadre didactice din colectiv, lucrați în grupuri de câte 3-4 profesori. Este important ca fiecare profesor să aibă ocazia să vorbească despre propriile experiențe didactice. Permiteți colegilor să decidă ei cu cine doresc să lucreze în grup. Cereți membrilor grupurilor să împărtășească reflecțiile lor și exemplificarea practicilor care i-au determinat să se plaseze la un anumit nivel. Ca pregătire pentru discuția în plen, cereți grupurilor să sintetizeze discuțiile avute pe fiecare indicator (I.1.-I.4.) și să stabilească împreună ce exemple vor prezenta la fiecare indicator pe fiecare linie și cine va prezenta (dacă grupul va fi solicitat). Alocați cca. 45-60 minute pentru această parte a întâlnirii. (Mențiune: Și această primă parte poate fi parcursă în grupuri mici, în afara ședinței comune, dacă sunteți presați de timp. E necesar însă să explicați colegilor care este rezultatul urmărit al procesului.)

2.b. A doua parte a întâlnirii este plenară și necesită facilitare. Această parte poate fi condusă de facilitatorul școlii voastre sau de o persoană desemnată de direcțiune. Scopul acestei părți este reflecția comună asupra practicilor didactice din școala voastră și pregătirea pentru elaborarea planului de dezvoltare profesională. Pentru început, cereți reprezentanților grupurilor să prezinte sintetic discuțiile din grup. Solicitați exemplificarea mai ales a nivelului „experimentat” pentru fiecare indicator și descriptor, de la grupuri diverse. Pentru fiecare exemplu oferit, clarificați contextul curricular al practicii împărtășite. Esența acestei etape este să descoperiți cât mai multe bune practici care există deja în colectiv. Funcție de mărimea corpului profesoral, alocați cca. 45-60 minute pentru această parte a întâlnirii.

2.c. A treia parte a întâlnirii este plenară și presupune facilitarea discuțiilor pe baza întrebărilor din Partea a II-a a instrumentului. (Sugerăm ca această parte să aibă loc după o pauză, dacă 2.a. s-a desfășurat în aceeași sală, sau chiar în altă zi). În cazul în care este dificilă continuarea ședinței de lucru, respectiv convocarea unei alte întâlniri, la încheierea celei de-a doua părți, recomandăm să întrebați cine dorește să participe la autoanaliza practicilor de colaborare la nivelul colectivului. Nu îngrădiți participarea nimănui. Este foarte important să se exprime o diversitate de perspective la această discuție. Supuneți dezbaterii întrebările recomandate pe rând și concluzionați după fiecare. Concluziile generale ale acestei părți a autoanalizei ar trebui să fundamenteze planul de dezvoltare profesională a colectivului școlii.

3. Stabiliți un grup de lucru la nivelul școlii care se va ocupa de elaborarea planului de dezvoltare profesională a colectivului școlii.

Vă dorim succes în elaborarea și implementarea planului de dezvoltare profesională!

Învățarea relevantă – ce este și cum se face?

Implicare

- participare activă și implicarea cognitivă profundă în procesul de învățare

Conectare - ancorare

- stabilirea legăturii clare între curriculum, în ansamblu, programele școlare și viața comunității deservite de școală, respectiv planurile de viitor ale elevilor

Evaluare pentru învățare

- utilizarea cu precădere a evaluării formative și exploatarea evaluării sumative în scopuri formative

Colaborare și sprijin

- climat prietenos, de colaborare și sprijin și o cultură a incluziunii

Într-o școală care promovează învățarea relevantă, întreaga școală învață, începând cu liderii școlii, profesorii, personalul ne-didactic, elevii, părinții acestora. Accentul se mută de pe predare pe învățare. Termenul „învățare” este explorat continuu atât ca proces parcurs, cât și ca rezultat al proceselor respective. Învățarea este pusă în folosul progresului comunității. Predarea este privită prin prisma facilitării cât mai eficiente a procesului învățării și a obținerii progresului în învățare de către fiecare.

Colectivul colaborează pentru a înțelege cât mai bine curriculumul și programele școlare și pentru a le adapta la particularitățile locale. Conducerea școlii și profesorii sunt modele veritabile de persoane care învață și se dezvoltă continuu. Școala oferă oportunități multiple de dezvoltare profesională, aliniată cu nevoia de a sprijini cât mai eficient progresul fiecăruia. Școlii dezvoltă o cultură a învățării cu bucurie.

Partea I. Autoanaliza practicilor didactice la nivel individual

I.1. Învățarea relevantă presupune participare activă și implicarea cognitivă profundă în procesul de învățare. Profesorul ...

La început	În dezvoltare	Experimentat
este centrat pe programa școlară și consideră că este de datoria elevilor să o parcurgă	câteodată sprijină elevii să își stabilească propriile obiective de învățare în raport cu programa școlară	sprijină sistematic elevii în formularea propriilor obiective de învățare în raport cu programa școlară
lucrează preponderent frontal interacționând cu elevii dornici să se implice în procesul de învățare	uneori facilitează valorificarea experiențelor de viață ale unor elevi în cursul procesului de învățare	valorifică sistematic experiențele de viață ale tuturor elevilor în cursul procesului de învățare, recurgând deseori la învățarea prin cooperare
uneori formulează sarcini de învățare care necesită interacțiunea între elevi în abordarea conținutului ideatic al disciplinei	formulează frecvent sarcini de învățare care necesită explorarea profundă de către elevi a conținutului ideatic al disciplinei	formulează sarcini de învățare care necesită implicarea fiecărui elev în rezolvarea unor probleme reale, prin explorarea profundă și dezbateră conținutului ideatic al disciplinei
uneori oferă contexte de învățare în care elevii rezolvă unele sarcini punctuale împreună	oferă contexte de învățare în care elevii rezolvă unele sarcini împreună și discută rezultatele învățării	oferă sistematic contexte de învățare în care elevii rezolvă sarcini de învățare împreună și discută procesul și rezultatele învățării

Explicații pentru nivelurile alese _____

I.2. Învățarea relevantă presupune stabilirea legăturii clare între curriculum, în ansamblu, programele școlare și viața comunității deserve de școală, respectiv planurile de viitor ale elevilor. Profesorul ...

La început	În dezvoltare	Experimentat
face apel la evaluări și examene naționale pentru a sublinia relevanța celor de învățat	câteodată sprijină elevii să identifice legături între programa școlară și viața comunității/ planurile proprii de carieră	folosește sistematic strategii prin care elevii identifică legături între programa școlară și viața comunității/ planurile proprii de carieră
abordează clasa ca pe un grup omogen	câteodată ține cont de eterogenitatea elevilor oferind sarcini de învățare care permit manifestarea unor opțiuni	crează un cadru de învățare în care diversele sarcini de învățare sunt adecvate pentru nevoile și interesele fiecărui elev și permit manifestarea unor opțiuni
sprijină rezolvarea cu succes a sarcinilor de învățare de către elevii care „țin pasul”	sprijină rezolvarea cu succes a sarcinilor de învățare de către majoritatea elevilor, preponderent individual	sprijină rezolvarea cu succes a sarcinilor de învățare de către fiecare elev, inclusiv prin facilitarea colaborării între aceștia
Facilitează dobândirea cunoștințelor vizate de programa școlară la disciplina predată	facilitează dezvoltarea competențelor specificate în programa școlară la disciplina predată	facilitează dezvoltarea competențelor specificate în programa școlară la disciplina predată și dezvoltarea competențelor transferabile, relevante dincolo de limitele vreunei discipline

Explicații pentru nivelurile alese _____

I.3. Învățarea relevantă presupune utilizarea cu precădere a evaluării formative și exploatarea evaluării sumative în scopuri formative. Profesorul ...

La început	În dezvoltare	Experimentat
prezintă elevilor tema și obiectivele lecției	prezintă elevilor criteriile de reușită specifice unității de învățare și indică legătura dintre acestea și obiectivele lecției	se asigură că fiecare elev înțelege criteriile de reușită specifice unității de învățare și relevanța obiectivelor lecției în acest sens
folosește metode și instrumente de evaluare care oferă informații despre cunoștințele elevilor	folosește metode și instrumente de evaluare care oferă informații despre cunoștințele și abilitățile elevilor	folosește diverse metode și instrumente de evaluare în contexte autentice, care oferă informații despre cunoștințele, abilitățile și atitudinile elevilor
oferă ocazii în care elevii demonstrează cele învățate preponderent în scopuri de notare	oferă ocazii în care elevii demonstrează progresul în învățare, inclusiv în afara clasei, și în majoritatea cazurilor oferă feedback constructiv	oferă ocazii multiple în care elevii demonstrează progresul în învățare, inclusiv în afara clasei, și întotdeauna asigură feedback constructiv și eficient, inclusiv de la elev la elev
parcurge programa făcând ajustări funcție de progresul observat în stăpânirea conținuturilor la elevii care „țin pasul”	solicită și ține cont de feedback-ul elevilor cu ritmuri diverse pentru a ajusta și personaliza procesul de predare-învățare	folosește sistematic strategii care permit auto- și inter-evaluarea relevantă a elevilor, precum și ajustarea și personalizarea procesului de predare-învățare

Explicații pentru nivelurile alese _____

Partea a II-a. Autoanaliza practicilor la nivelul colectivului de cadre didactice: Cum colaborăm în colectiv?

Întrebări de ghidare a discuțiilor în colectivul de cadre didactice

1. În ce contexte discutăm în colectivul nostru, de regulă, despre învățare și facilitarea învățării elevilor?
2. Ce forme / contexte de colaborare profesională folosim noi, cei din acest colectiv de cadre didactice?
3. Cât de eficient colaborăm pentru a învăța unii de la alții și/ sau împreună în acest colectiv, în privința practicilor didactice? Ce rezultate am obținut până acum, la ce nivel? (elevi, părinți, comunitate etc.)
4. Ce structuri/ forme de cooperare (mai) cunoaștem, de la alte școli/ din alte țări? Am putea să le adoptăm? Dacă da, cum anume?
5. În urma autoanalizei colective, ce nevoi de dezvoltare profesională am identificat?
6. În urma autoanalizei colective, ce (re)surse de învățare am descoperit? Cum am putea să valorificăm aceste (re)surse?